

DISKRETNI ŠARM (NOVOG) POZORIŠTA

Čudne petlje 43. INFANT-a: Šekspir, Ibzen, Gogolj i Toler, Grabovac i Vegel, Kadinjača, Evropa
i male kvantne ljubavi
(isečak)

Petlje osećanja: Jel to zato...

Šta je to *samo moje*, šta me to određuje, po čemu se prepoznajem, šta mi to pripada, šta mi je dodeljeno u svetu kome (ne)pripadam, da li da to saopštim ili da ostane *samo moje* i može li to *samo moje* da bude samo naše? I ako su t^o *samo moje* negativna osećanja, i nezanemarljiva (koja okupiraju zanemarenog pojedinca) i nepoželjna u sredini u kojoj se misli i deluje pozitivno, mogu li ona da budu deljiva, preneti i zapažena, kako ih uobličiti, pokrenuti, pretvoriti u kazivo, u akciju? O ovome se misli, pita, govori i igra predstava „Samo moje“ (*Stanica* Servis za savremeni ples Beograd), autorski rad Ane Dubljević i Igora Koruge. Njihova dosadašnja saradnja vezana za istraživanje aktuelnih tema kroz polje koreografije i igre tiče se pitanja uloge, mesta, mogućnosti javnog govora u ovdašnjem društvu-novih-odnosa, položaja i prava čoveka, onih stvaralaca nove generacije čije prisustvo, egzistenciju obeležava privremenost. Umetnička interesovanja Ane Dubljević usmerena su na odnos jezika i tela u pokretu - kako se unutrašnji, ne-čujni glas pretvara u govor tela i kako (u sadejstvu verbalnog i fizičkog) glas, telo koreografišu reč. Koruga, već poznat po istraživanju govora i govorništva, nastoji da koreografiju ne veže samo za telo već da je unese u „druge nivoe realnosti“, da prati „kritičko analitičke perspektive socijalnih fenomena“ a koreografija i ples su sredstva da se te perspektive izoštre, budu uočljive, jasnije. Teorijska uporišta, razmatranja uzete teme kroz čitanje i pisanje i pristup materijalu kroz razvoj stanja, odnosa tela koji se stapaju s napisanim, mišljenim, grade situacije u kojima tema biva središte akcije. Važno je da je u ovakvom zajedničkom radu po-etički plan neodvojiv od intimnog, da je performativno iskaz sopstvene personalnosti. Ako se ističe da je *samo moje* nešto nematerijalno, dakle osećanja, onda se ta osećanja artikulišu, postvaruju bavljenjem „analizom koreografije u sferi nematerijalne forme - jezika“, *jezička koreografija* ustanovljuje kao još širi i unapređen oblik scenskog kazivanja. Inspiracija za izučavanje osećanja označenih kao negativna (čine da pojedinac čija je ličnost *samo njegova* nije funkcionalan i efikasan prema stadardima društva) potiče iz ličnih i profesionalnih iskustava podržanih stavovima teoretičarke An Cvetković, pre svega idejom da se emotivna stanja ne posmatraju samo iz medicinskog ugla i kao privatna stvar već kao sociokulturni i ekonomski simptomi, pokazatelji stanja duštva. Prevazilaženje teških uslova u kojima sa čovek nalazi bez motivacije da to menja, vidi se u pokušaju da „upoznamo jedni druge kroz naše depresije“, da ovakva osećanja budu prihvaćena u kolektivu (kao „javna osećanja“), da to bude polazište za stvaranje novih oblika zajedništva, solidarnosti i puteva „društveno - političkog delovanja“.

Predstava „Samo moje“ je kompozicija u tri stava, trilogija-o-osećanjima u sadašnjem vremenu koje se poznaje po *manjku budućnosti*. Dramaturški je spretno oblikovana, fine likovnosti, ideja *koreografije jezika* se razvija i prati, uključuju se svi činiooci pozorišng izraza pa pored dramaturgije zbivanja može da se govori i o dramaturgiji scenskog prostora koji se širi prema gledalištu i čije promene (perspektive gledanja, stanja aktera) vodi fina koreografija svetla, tišine i zvuka - muzike. Na početku, pred očima posmatrača stoji impresivna živa slika: okružen mrakom ukazuje se pravougaoni samo sa prednje strane otvoren prostor (us-

pravno postavljena kutija), tesan i oskudno prosvetljen („soba, taj strašan vrt“), kao odbačene, zaboravljene lutke tu su o zidove oslonjene, jedna od druge udaljene dve figure, ženska i muška u tamnoj odeći sa kapuljačama na glavama (ovo je mesto njihovog boravka iz koga ne izlaze, samo njihov svet u koji su zatvoreni, a uokolo su izlepljene ceduljice koje izdaleka deluju kao važni zapisi okačeni da podsete ali su zapravo beleške-o-sebi koje se i dalje pišu, tragovi - otisci bića koji ostaju). U tišini, tela počinju polako da se pomeraju, ustaju nesigurno, padaju i opet pokušavaju da se pridignu pa se propinju na prste da dodirnu tavancu svog staništa, njihove su kretnje svedene, deluju spontano, životno, da bi ovu laganu partituru upotpunili ritmični pokreti i odjeci udaranja glavom (ova koreografija-lupanja-glavom-o-zid kazuje priču, u njoj je i radnja, delanje i jarka oznaka stanja jedinice koja traži izlaz, odgovor). Promene događanja, fizičkih - emotivnih stanja (njihovu dramaturgiju) oblikuju drugačiji sklop pokreta, položaja, međusobnih i odnosa prema granicama prostora, zatamnjenja, ritam, glas i reč koji upotpunjuju govor. U drugom delu tela se spuštaju, prizemljuju, kao da gube snagu, pokreti su neobični, odsečni (koreografija prisustva, „ples“ - po-podu), u tekstu što se kazuje najpre sporo, sa dužim pauzama a onda brže, glasnije, sabrana su pitanja koja nastoje da imenuju uzroke mučne ljudske situacije, uvek sa istim početkom (jel to zato što si umoran, jer želiš nešto da dokažeš, jer si razočaran, jer te podseća na tebe samog...) a jasno su vezana za konkretno vreme, problem, uzete reči (kapitalizam, neoliberalizam, korupcija) nekad u brzom sledu, kao da se ispaljuju, čine nizove koji i zvuče i znače. Potom, čini se da se otvara i čita po azbučnom redu sređen pojmovnik određenja, izraza negativnih stanja, pri čemu uz ono navedeno i jasno kazano (tuga, beznade, apatija), praćeno impulsivnom kretanjom - odjekom, obavezno stoji *samo moje*.

U završnom delu osobeno intoniranom i emotivno bojenom, Ana Dubljević i Igor Koruga pružaju svoj iskreni doprinos uverenju u ostvarivost teorijskih pretpostavki od kojih se krenulo da nešto ipak može da popravi, ozdravi život. Neočekivano, tela skliznu preko ivica svog prostora - sveta van kojih je izgledalo da nikada neće moći da krenu, kao da odnekud ulazi druga svetlost i sa njom muzika nežnih, setnih tonova (autor Darja Janošević). Pokreti napred su postupni, spori, na tom puti Ana i Igor sa sobom nose pomenute ceduljice - iskaze sebe i lepe ih po podu, zatim raznose po gledalištu, stavljaju na stolice, odeću, ruke prisutnih. U onom na njima zapisanom (doživljaji užasa sveta koji biva sve dalji) što je sada podeljeno sa drugim, nagoveštava se korak u bolje, jednostavnim sredstvima igre ne sugerise se već objektivizuje zajedništvo između dva sveta i osoba podeljenih ovoga puta samo granicom pozorišta; time se gradi posveta i pozorištem posredovanom približavanju ljudi jednih drugima. A u tom približavanju treba otvoreno reći kako se osećamo, saslušati i prihvatiti nečija drugačija osećanja, ostvariti dodir i kada se dovoljno ne poznajemo. Jer razmišljati o socijalnim promenama i stvarati novo (bolje) društvo nije moguće bez obnavljanja interpersonalnih veza. I ponovne gradnje sebe.

Zoran R. Popović

<http://www.pozorje.org.rs/scena/scena1634.pdf>